

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

tímto ročníkem vstupujeme nejen do nové dekády existence našeho časopisu, ale dějin vůbec. Události spojené s celosvětovou epidemií nemoci COVID-19 nám bohužel v minulém roce neumožnily příliš velké oslavy minulých padesáti ročníků. Doufáme, že nadcházející měsíce přinesou postupný návrat k normálnímu každodennímu životu a že vzniklé škody v oblasti zdravotnictví i hospodářství, a to nejen v Evropě, ale na celém světě se podaří co nejefektivněji odstranit. Věříme, že bude náš časopis dále vzkvétat a plnit svoji společenskou a vědeckou funkci. V našem časopise se Vás snažíme průběžně informovat o pořádaných konferencích, o nových publikacích našich kolegů a dalších novinkách z oboru.

V letošním ročníku se zaměříme na nejrůznější okruhy aktuálních právněhistorických problémů, které budou reflektovat zásadní světové historické události. Proto si dovoluji zmínit i několik významných milníků, jejichž kulatá nebo polokulatá výročí si v letošním roce připomínáme.

Před sto lety, v době těsně navazující na první světovou válku, proběhlo u nás sčítání lidu podle nového zákona č. 256/1920 Sb. z. a n., které se uskutečnilo dne 15. února 1921. Nově vytvořená Československá republika potřebovala mít k dispozici co nejúplnější demografická data o svém státu. Celostátní statistická šetření měl v gesci Státní úřad statistický, založený v roce 1919. V návaznosti na tradice převzaté z doby rakousko-uherské monarchie se mělo sčítání konat v roce 1920, což však z mnoha důvodů (např. nejasněné hranice Československa) nebylo možné. Za politicky nejdůležitější statistickou informací bylo považováno zjištění národnosti, podle níž „národností jest rozuměti kmenovou příslušnost, jejímž vnějším znakem jest zpravidla mateřský jazyk“. Přesto, že oficiálně existovala „československá národnost“, bylo možno zjistit počet obyvatel české a slovenské národnosti odděleně.

Ve stejném roce byla přijata tzv. Brněnská smlouva uzavřená mezi Československou republikou a Rakouskou republikou o státním občanství a ochraně menšin, podepsaná za Československo prof. Antonínem Hobzou dne 7. června 1920 v Brně. Na základě usnesení Národního shromáždění ze dne 13. července 1920 byla 25. února 1921 vydána ratifikační listina, kterou podepsali prezident Tomáš Garrigue Masaryk a ministr zahraničních věcí Edvard Beneš. Smlouva nabyla závaznosti výměnou ratifikačních listin ve Vídni dne 10. března 1921. Obsahově navazovala na mírovou smlouvu ze Saint-Germain (1919).

Byla založena řada totalitních politických stran, proběhl první sjezd Komunistické strany Číny, italská organizace Fasci italiani di combattimento se roku 1921 přeměnila ve fašistickou stranu nazvanou Národní fašistická strana (Partito nazionale fascista). Zároveň byl Adolf Hitler v červenci 1921 zvolen předsedou strany NSDAP s přiznanými diktátorskými pravomocemi. Byla založena Komunistická strana Československa, Komunistická strana Španělska (Partido Comunista de España, PCE). V červenci roku 1921 byla založena čínskými revolucionářskými socialisty Čchen Ti-siouem a Li Ta-čaoem ČKS podporovaná Komunistickou stranou Sovětského svazu a Komunistickou internacionálou. V Sovětském

svazu byla vyhlášena Nová ekonomická politika (NEP), spočívající v omezení soukromého podnikání, zahájená sovětskou vládou v březnu 1921 po 10. sjezdu komunistické strany. Tento nový plán vyhlásil Lenin z tribuny 10. sjezdu strany 15. března 1921.

V červenci stejného roku na univerzitě v Torontu kanadští vědci Frederick Banting a Charles Best poprvé izolovali inzulin – hormon, o kterém se domnívali, že by mohl zabránit cukrovce. Během jednoho roku dostávali první lidé s cukrovkou inzulin a bezpočet životů byl zachráněn před do té doby smrtelným onemocněním.

Koncem tohoto roku byl francouzskou módní návrhářkou Gabrielle „Coco“ Chanel uveden na trh Chanel N° 5, nejslavnější parfém světa. Coco se rozhodla věnovat prvních 100 flakonů svým nejlepším zákazníkům jako sváteční dárek. O půlstoletí později, v roce 1971 tato módní ikona umírá.

Dokonce i z tohoto velmi stručného výčtu je patrné, že rok, od něhož uplynulo celé století, byl bohatý na nejrůznější společenské i politické změny. Právě o analýzu některých těchto událostí se budou autoři našeho časopisu snažit. Toto letošní první číslo obsahuje jak teoreticko-právní příspěvky, tak i připomínky významných výročí.

Přejeme podnětné čtení.

Petra Skřejpková

doi: 10.14712/2464689X.2021.1